

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 04
040204

DOM
2022-09-29
Stockholm

Mål nr
T 219-21

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Västmanlands tingsrätts dom 2020-12-04 i mål T 5502-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Svenska Ridsportförbundet, 802002-8042
Herrskogsvägen 2
734 94 Strömsholm

Ombud: Advokaterna Carl-Gustaf Leissner och Göran Starkebo
Carat Advokatbyrå AB
Box 10022
181 10 Lidingö

Motpart

Tomas Hammar, 19690724-9335
Hunneberga 404 B
241 64 Harlösa

Ombud: Advokaterna Maria Adielsson och Fredrik Ferrand-Drake
Advokatbyrån Kruse & Co Försvarsadvokater AB
Kungsgatan 4
252 21 Helsingborg

SAKEN

Klandertalan

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
2. Svenska Ridsportförbundet ska ersätta Tomas Hammars rättegångskostnader i hovrätten med 400 458 kr, varav 289 800 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.

Dok.Id 1850219

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 672 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Svenska Ridsportförbundet (förbundet) har yrkat att hovrätten ska avslå Tomas Hammars yrkande om att beslutet den 11 april 2017 ska upphävas (punkten 2 i tingsrättens domslut). Förbundet har oavsett utgången i hovrätten yrkat att Tomas Hammar ska förpliktas att ersätta förbundet för dess rättegångskostnader i tingsrätten.

Tomas Hammar har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten. Hovrätten har i överklagade delar tagit del av i allt väsentligt samma utredning som tingsrätten.

Målet i hovrätten rör frågorna om förbundets beslut att återkalla Tomas Hammars B-diplomering som ridsporttränare kan överprövas av domstol och i så fall om det finns skäl att upphäva beslutet. Hovrätten prövar de av Tomas Hammar åberopade grunderna till stöd för talan i samma ordning som tingsrätten har gjort.

I målet är klarlagt att Tomas Hammar indirekt är medlem i förbundet genom en ridsportförening som i sin tur är medlem i förbundet. Det är ostridigt att han omfattas av det regelverk som gäller för förbundet, inklusive kompetensbeskrivningen. Tomas Hammars relation till förbundet bör därför jämföras med ett medlemskap (jfr RH 1997:111).

Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning att kravet i kompetensbeskrivningen på att den sökande ska vara ett föredöme vad avser etik och moral måste anses gälla även efter det att en ansökan har beviljats, men att brister i detta avseende inte kan utgöra en självständig grund för att återkalla en diplomering. Kompetensbeskrivningen, i

den lydelse den hade vid tidpunkten för förbundets beslut, kan enligt hovrätten nämligen inte förstås på något annat sätt än att återkallelse av en diplomeringsendast kunde ske efter en allvarlig förseelse som hade varit föremål för disciplinär bestraffning av förbundet, av Riksidrottsförbundet eller av allmän domstol.

Till skillnad från tingsrätten anser hovrätten dock att en prövning av om dessa förutsättningar förelåg innebär en materiell tillämpning av bestämmelsen. En domstols granskning av förbundets beslut går därmed utöver vad som kan anses omfattas av om beslutet har tillkommit i behörig ordning.

Hovrätten har alltså att ta ställning till om domstol kan överpröva förbundets beslut på materiell grund. Avgörande för den bedömningen är om det med hänsyn till bl.a. de personliga och ekonomiska konsekvenserna för Tomas Hammar kan anses finnas ett behov av rättsskydd (se bl.a. NJA 1998 s. 293, RH 1999:92 och RH 1997:111).

Tomas Hammar livnärde sig före beslutet som professionell ridsporttränare. Som tingsrätten har anfört framgår det av utredningen att diplomeringsendast utgör ett bevis på tränarens kompetens och att den därför kan ha betydelse för förutsättningarna att kunna bedriva yrkesmässig verksamhet som tränare. Det har därtill framkommit i målet att det blev en faktisk konsekvens av beslutet att klubbar inte längre ville ta emot Tomas Hammar med hänvisning till att han inte längre var diplomerad. Hovrätten ansluter sig också till tingsrättens bedömning att det kan vara av större betydelse för en professionell tränare att förlora diplomeringsendast i ett beslut som tillkännages, inte minst på de grunder som förekommer i målet, än att verka som tränare utan diplomeringsendast. Enligt hovrätten är det tydligt att förbundets beslut är av sådan art att det har medfört betydande både personliga och ekonomiska konsekvenser för Tomas Hammar. Beslutet har inte heller kunnat överklagas till Riksidrottsnämnden eller någon annan instans. Mot denna bakgrund bedömer hovrätten att det finns ett sådant behov av rättsskydd att beslutet bör kunna prövas av domstol även i materiellt hänseende.

Det är ostridigt i målet att beslutet fattades utan att det fanns någon förseelse som hade varit föremål för disciplinär bestraffning av förbundet, av Riksidrottsförbundet eller av allmän domstol. Beslutet har således fattats i strid med de villkor som gällde för

återkallelse av diplomeringsen och det ska därför upphävas. Det saknas då skäl för hovrätten att pröva Tomas Hammars övriga grunder till stöd för att förbundets beslut ska upphävas. Hovrätten har därmed inte anledning att ta ställning till om Tomas Hammar har varit ett föredöme vad avser etik och moral, vilket en stor del av bevisningen i målet har tagit sikte på.

När det gäller fördelningen av rättegångskostnaderna i tingsrätten gör hovrätten inte någon annan bedömning än den som tingsrätten har gjort.

Tingsrättens dom ska alltså inte ändras.

Vid denna utgång ska förbundet ersätta Tomas Hammar för hans rättegångskostnader i hovrätten. Yrkat belopp är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-10-27

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Avenberg och Johan Welanders, referent, adjungerade rådet Katarina Fabian och tf. hovrättsassessorn Boel Hilding Berggren.

VÄSTMANLANDS
TINGSRÄTT
Enhet A

DOM
2020-12-04
Meddelad i
Västerås

Mål nr
T 5502-19

PARTER

Kärande

Tomas Hammar, 19690724-9335
Hyllegränd 5 Lgh 1002
223 59 Lund

Ombud: Advokat Maria Adielsson och advokat Fredrik Ferrand-Drake
Advokatbyrån Kruse & Co Försvarsadvokater AB
Kungsgatan 4
252 21 Helsingborg

Svarande

Svenska Ridsportförbundet, 802002-8042
Herrskogsvägen 2
734 94 Strömsholm

Ombud: Advokat Carl-Gustaf Leissner och advokat Göran Starkebo
Carat Advokatbyrå AB
Box 10022
181 10 Lidingö

DOMSLUT

1. Tingsrätten avvisar Tomas Hammars yrkande om skadestånd såvitt avser tid efter tingsrättens dom.
 2. Tingsrätten upphäver Svenska Ridsportförbundets beslut av den 11 april 2017 att frånta Tomas Hammar hans diplomering som tränare.
 3. Tingsrätten lämnar Tomas Hammars yrkanden om skadestånd utan bifall.
 4. Vardera parten ska stå sin rättegångskostnad.
-

Dok.Id 853971

Postadress
Box 40
721 04 Västerås

Besöksadress
Sigurdsgatan 22

Telefon
021-310 400
E-post: vastmanlands.tingsratt@dom.se
www.vastmanlandstingsratt.domstol.se;
behandling av personuppgifter, se hemsida

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:30–16:00

Innehåll

1. BAKGRUND	3
2. YRKANDEN	3
2.1 Tomas Hammar	3
2.2 SvRF	4
3. GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN	4
3.1 Tomas Hammar	4
3.1.1 Inledning	4
3.1.2 Medlemskap i SvRF m.m.	6
3.1.3 Fel gällande det omstridda beslutet	7
3.1.4 Felaktig besvärshänvisning	8
3.1.5 Skadeståndsskyldighet	8
3.1.6 Skada.....	10
3.1.7 Sammanfattande grunder	11
3.2 SvRF	11
3.2.1 Inledning	11
3.2.2 Medlemskap i SvRF m.m.	13
3.2.3 Påstådda fel gällande det omstridda beslutet	13
3.2.4 Felaktig besvärshänvisning	15
3.2.5 Skadeståndsskyldighet	15
3.2.6 Skada.....	17
3.2.7 Sammanfattande grunder	17
4. BEVISNING	18
5. DOMSKÄL.....	19
5.1 Skadestånd för tid efter dom	19
5.2 Upphävande av SvRF:s beslut.....	20
5.3 Skadeståndsskyldighet	22
5.3.1 Beslutet om indragning	22
5.3.2 Felaktig besvärshänvisning	26
5.4 Rättegångskostnader	27

1. BAKGRUND

Tomas Hammar har bedrivit verksamhet som ridsporttränare och har sedan 2012 innehått s.k. B-diplomering som tränare genom Svenska Ridsportförbundet (SvRF). Juridiska utskottet (JU) vid SvRF beslutade den 11 april 2017 att frånta honom diplomeringen som tränare. I beslutet lämnades en besvärshänvisning, enligt vilken Tomas Hammar kunde överklaga beslutet till Riksidrottsnämnden (RIN). Tomas Hammar överklagade beslutet. I beslut den 19 juni 2017 avvisade RIN Tomas Hammars överklagande på den grunden att han saknade klagorätt.

Tomas Hammar ansökte den 10 oktober 2019 om stämning mot SvRF. Tvisten gäller fråga om upphävande av SvRF:s beslut att frånta Tomas Hammar B-diplomeringen som tränare och om skadeståndsskyldighet för SvRF sammanfattningsvis på den grunden att SvRF:s beslut fattats i strid med stadgar och avtal, att Tomas Hammar därigenom vållats inkomstförlust och att SvRF därutöver vållat honom ekonomisk skada genom felaktig besvärshänvisning.

I beslut den 20 februari 2020 avvisade tingsrätten ett yrkande från SvRF om avvisning av Tomas Hammars talan på grund av skiljeklausul. Tingsrätten ogillade också ett yrkande från SvRF om avvisning av Tomas Hammars yrkande om upphävande av beslutet att frånta honom diplomeringen som tränare.

2. YRKANDEN

2.1 Tomas Hammar

1. Tomas Hammar har yrkat att tingsrätten ska upphäva SvRF:s beslut av den 11 april 2017 att frånta honom diplomeringen som B-tränare.
2. Tomas Hammar har vidare yrkat förpliktande för SvRF att till honom betala skadestånd med

- a) 2 539 064 kr (förlorad inkomst fram till tiden för ansökan om stämning) jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning till dess betalning sker
- b) 71 608 kr (förlorad inkomst för tiden efter ansökan om stämning) per månad från och med oktober 2019 till och med det datum som domen vinner laga kraft. På månatliga belopp ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från den 25:e dagen i varje månad till dess betalning sker
- c) 16 988 kr (felaktig besvärshänvisning) jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning till dess betalning sker.

3. Tomas Hammar har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

2.2 SvRF

1. SvRF har bestritt Tomas Hammars yrkanden. Inga belopp har vitsordats. Sättet att beräkna ränta har vitsordats.
2. SvRF har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

3. GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

3.1 Tomas Hammar

3.1.1 Inledning

Tomas Hammar har en mycket lång erfarenhet som ridtränare. Under tiden 1991 till 2007 arbetade han vid sidan om som skollärare och från tidigt 1990-tal innehade han diplomering som C-tränare. Från 2007 arbetade han på heltid inom ridsporten och i januari 2012 erhöll han B-diplomering som ridtränare. Han blev en av Sveriges bästa tränare och rankades våren 2017 som nr 1 bland ridsporttränarna i Sverige. Han satt även med i SvRF:s tävlingssektion och var fullt accepterad av SvRF. Han var en av de mest anlitade domarna för tävling i inverkanshoppning på elitnivå. Han har dömt i ett

antal ponny-SM och var under våren 2017 på uppdrag av SvRF inbokad som domare i samtliga kvaltävlingar till Inverkans-SM. Tomas Hammar har haft elever från nybörjarnivå till svårklassryttare, varav flera har varit mycket framgångsrika på sina respektive nivåer. Tomas Hammar har ansvarat för att utveckla verksamheten i Båstad Ridklubb och har tidigare varit verksamhetschef under flera år på Helsingborgs Fältrittklubb. Han hade på grund av tränaruppdragen under åren 2014-2016 inkomster som uppgick till mer än en miljon kr per år.

Våren 2017 fick Tomas Hammar plötsligt ett brev, daterat den 14 mars 2017, från SvRF, enligt vilket SvRF övervägde att frånta honom B-diplomeringen på grund av påstådd misskötsamhet. I det kortfattade brevet skrev SvRF att förbundet inte lyckats genomföra någon egen undersökning men att det, med hänsyn till den kraftiga kritik som framförts i bl.a. sociala medier, fanns anledning att ifrågasätta om han skulle få behålla sin B-diplomering. I brevet hänvisade SvRF till "Kompetensbeskrivning för Diplomerad B-tränare" och att SvRF uppfattade att Tomas Hammar inte längre kunde uppfattas som ett föredöme vad gäller etik och moral. Tomas Hammar blev bestört över innehållet i brevet och yttrade sig över innehållet i skrift till SvRF. Därefter, den 11 april 2017, meddelade SvRF sitt beslut om fråntagande av diplomeringen. Det enda som Tomas Hammar fick ta del av innan beslutet meddelades var således brevet från SvRF. Det bör noteras att SVT inom ramen för TV-programmet Dold skulle intervjua SvRF den 12 april 2017, dagen efter att det aktuella beslutet fattades.

Tomas Hammar överklagade beslutet i enlighet med den besvärshänvisning som lämnades i detta. Först i yttrande över Tomas Hammars överklagande preciserade SvRF i någon mån vad den påstådda misskötsamheten skulle ha bestått i. Det finns emellertid ett flertal felaktigheter i SvRF:s yttrande till RIN, vilket Tomas Hammar bemötte i ett eget yttrande till RIN. Härefter avvisade RIN i beslut den 19 juni 2017 Tomas Hammars överklagande.

3.1.2 Medlemskap i SvRF m.m.

Förutsättningar för en materiell prövning av SvRF:s beslut

SvRF är ett nationellt idrottsförbund som består av cirka 900 föreningar och 154 000 medlemmar. SvRF har monopol på ridsporten i Sverige. Även om SvRF inte har som primärt intresse att främja medlemmarnas intressen, kan föreningen genom sin relativt omfattande ekonomiska verksamhet inte betraktas som en rent ideell förening. Vill man verka inom ridsporten yrkesmässigt finns det inget annat förbund man kan vända sig till. Ridsporten är en av Sveriges största sporter, vilken till stor del är kommersialiserad. Såväl tränare som utövare av sporten är professionella. Flertalet aktörer försörjer sig på tränaruppdrag, varvid diplomeringar ger legitimitet och därmed fler uppdrag och ökad inkomst. Även om beslutet formellt inte var en uteslutning är karaktären och konsekvenserna av SvRF:s beslut av stor ekonomisk betydelse och att jämföras med en uteslutning.

Medlemskap

Tomas Hammar är medlem i SvRF som är en ideell förening. Genom att inneha en B-diplomering ingår även Tomas Hammar och SvRF ett avtal, vari villkor för framtagna av diplomeringen framgår av kompetensbeskrivningen.

I kompetensbeskrivning som gällde före och vid tiden för SvRF:s beslut om framtagna av diplomering skrivs följande.

Stort avseende skall fästas vid att den sökande inom ridsporten uppfattas som ett föredöme vad gäller etik och moral. Person som efter allvarlig förseelse varit föremål för disciplinär bestraffning av förbundet, Riksidrottsförbundet eller Allmän domstol kan ej antagas till utbildning eller prov, och kan efter beslut av Ridlärar/Tränarrådet framtagna sin diplomering.

Utöver denna skrivning återfinns det inga andra bestämmelser avseende hur en B-diplomering kan fräntas en tränare, varken i kompetensbeskrivningen eller i annat dokument.

3.1.3 Fel gällande det omstridda beslutet

SvRF:s beslut ska upphävas då det innefattat följande fel:

1. SvRF har beslutat om fräntagande av diplomering enligt en grund som enbart är hänförligt till kriterier för sökande av diplomering, jfr första meningen i kompetensbeskrivningen (formellt fel). Det är inte möjligt att fränta diplomering på denna grund och dessa kriterier gäller för en sökande.
2. SvRF har beslutat om fräntagande av diplomering utan att Tomas Hammar efter allvarlig förseelse varit föremål för disciplinär bestraffning av förbundet, Riksidrottsförbundet eller allmän domstol, jfr andra meningen i kompetensbeskrivningen (formellt fel). Detta medförde också att RIN inte kunde pröva ärendet.
3. SvRF varken inledde eller slutförde något disciplinärt förfarande mot Tomas Hammar innan beslutet togs (formellt fel). – Detta innebar således att SvRF inte gjorde någon egen utredning.
4. SvRF lät inte Tomas Hammar ta del av de omständigheter som senare låg till grund för beslutet att fränta honom diplomeringen, såsom att erhålla information om var, när, hur och mot vem misskötsamheten skett (formellt fel). – Härigenom ålade SvRF Tomas Hammar en förklaringsbörda som var omöjlig att uppfylla.
5. SvRF beslutade om fräntagande av diplomeringen med motiveringen att Tomas Hammar inte uppfattas som att föredöme vad gäller etik och moral (materiellt

fel). SvRF:s påståenden i detta avseende och om misskötsamhet bestrids. –

Tomas Hammar har varit polisanmäld vid två tidigare tillfällen. En gång under tidigare 2000-tal, den andra gången 2015. I båda fallen lades förundersökningarna ned. SvRF har haft kännedom om dessa. Tomas Hammar har inte varit föremål för något disciplinförfarande och har aldrig erhållit något muntligt eller skriftligt klagomål från SvRF. Han har fram till våren 2017 fått förfrågningar från SvRF om att verka som tävlingsdomare.

3.1.4 Felaktig besvärshänvisning

SvRF lämnade i beslutet den 11 april 2017 en besvärshänvisning genom att meddela Tomas Hammar att han hade klagorätt till RIN. I sitt avvisningsbeslut den 19 juni 2017 anförde RIN att Tomas Hammar saknade klagorätt. – Den felaktiga fullföljdshänvisningen är gjord av Carl-Gustaf Leissner som är advokat sedan 1988 och utger sig för att vara specialist på hästjuridik. Han borde vara bekant med regelverket.

3.1.5 Skadeståndsskyldighet

Beslutet om frångående av diplomerings

Tomas Hammar har sedan 2007 försörjt sig på heltid inom ridsporten och har sedan januari 2012 innehaft B-diplomerings som tränare. Han var rankad som nr 1 bland Sveriges tränare. I samband med frångandet av B-diplomerings blev Tomas Hammar av med samtliga inkomstbringande uppdrag. SvRF:s agerande innebar också ett allvarligt intrång i Tomas Hammars varumärke. Diplomeringsprocessen med det slutgiltiga frångandet av diplomerings medförde vidare att Tomas Hammar blev sjukskriven två dagar efter beslutet.

SvRF har haft avsikt att orsaka Tomas Hammar skada. SvRF publicerade den 13 april 2017 en nyhet på förbundets hemsida om beslutet. Det har inte rått någon oklarhet om att nyheten gällde Tomas Hammar. Han togs bort från SvRF:s tävlingsdatabas och togs

även bort från tränarportalens hemsida över sökbara tränare. I praktiken har Tomas Hammar fått ett yrkesförbud. Även om diplomering inte är ett krav för att få vara tränare anses diplomering vara en kvalitetsstämpel som ger personen en kraftigt större möjlighet att erhålla uppdrag. Tomas Hammar har på grund härav lidit omfattande ekonomisk förlust.

Det föreligger ett avtalsbrott och det råder adekvat kausalitet mellan fråntagandet av Tomas Hammars tränarlicens och att han blev av med sina inkomstbringande uppdrag. Omfattningen av skadan beror på SvRF:s agerande.

Förbundet har helt eller i väsentlig mån orsakat skadan. Tomas Hammar bestrider att det skulle föreligga några konkurrerande skadeorsaker. Ulrika Fåhreus ”Ponnymamman” blogginlägg skrevs i februari 2017, dvs. långt före SvRF:s beslut och påverkade inte Tomas Hammars möjligheter att arbeta som ridsporttränare. Först när SvRF tog sitt beslut och legitimerade de rykten som fanns, orsakades skadan. Det bestrids att TV-programmet Dold som sändes den 23 maj 2017 orsakat Tomas Hammar skada. Under alla förhållanden har SvRF i samverkan med Ponnymamman och TV-programmet Dold förorsakat Tomas Hammar skadan och sjukskrivningen i den mån att SvRF är solidariskt skadeståndsskyldig med dessa parter till yrkat belopp.

Besvärshänvisningen

Tomas Hammar har i anledning av att SvRF lämnat besvärshänvisning anlitat ombud med uppdrag att biträda honom vid överklagande och åsamkats kostnad för ombudsarvode.

Det bestrids att Tomas Hammar skulle ha varit försumlig genom att hans ombud inte upptäckt att den besvärshänvisning som lämnades i beslutet var felaktig.

3.1.6 Skada

Skada på grund av beslutet om indragning

Tomas Hammar har drivit enskild firma. Hans inkomster delas upp i inkomster genom enskild firma och inkomster genom anställning. En uppskattning har gjorts av Tomas Hammars genomsnittliga inkomster och intäkter per månad, varefter subtraktion av sjukersättning har skett för de månader som han erhållit detta. Tomas Hammars inkomst har uppskattats till 96 608 kr per månad exklusive mervärdesskatt, innebärande en årsinkomst om 1 159 296 kr. Tomas Hammar har inte räknat med inkomster för försäljning av exempelvis hästsadlar.

Han har varit sjukskriven med 100 procent från den 13 april 2017 till den 10 april 2018, därefter med 75 procent till den 31 augusti 2018 och sedan maj 2019 och alltjämt med 75 procent (per oktober 2019). Totalt uppgår bruttoinkomsten åren 2017-2018 från Försäkringskassan till 255 310 + 118 474. Dividerat med 16,5 månader ger det 15 473 kr. 96 608 kr subtraherat med 15 473 kr ger 81 135 kr. Denna summa utgör den genomsnittligt förlorade inkomsten under den första sjukskrivningsperioden. Efter att den första sjukskrivningen upphört till och med att han blir sjukskriven på nytt uppgår inkomstförlusten till 96 608 kr. Sedan maj 2019 och fram till i vart fall tiden för ansökan om stämning har Tomas Hammar i snitt haft inkomster från Försäkringskassan och mindre privata träningar om sammanlagt högst 3 000 kr per månad. Under denna period blir inkomstförlusten 93 608 kr (96 608 – 3 000) per månad. Förlorade inkomster för april 2017 har inte tagits med.

Tomas Hammars förlorade inkomster uppgår därmed till 81 135 kr för varje månad perioden maj 2017 till och med augusti 2018 ($81\,135\text{ kr} \times 16 = 1\,298\,160\text{ kr}$). Perioden september 2018 till och med april 2019 uppgår månadsbeloppet till 96 608 kr ($96\,608\text{ kr} \times 8 = 772\,864\text{ kr}$). Perioden maj 2019 till och med september 2019 uppgår månadsbeloppet till 93 608 kr ($93\,608\text{ kr} \times 5 = 468\,040$). Totalt uppgår Tomas Hammars förlorade inkomster till 2 539 064 kr ($1\,298\,160 + 772\,864 + 468\,040$).

De rörelsekostnader som Tomas Hammar skulle ha haft i sin verksamhet understiger de skulder om cirka två miljoner kr som Tomas Hammar har idag på grund av att han varit tvungen att sälja av inventarier, lastbilar, hästar, sadlar, hästtillbehör som han använde sig av i sin enskilda firma. Avdrag för rörelsekostnader ska därmed inte göras.

Skada på grund av besvärshänvisningen

Tomas Hammar har vållats kostnad för ombudsarvode som uppgått till det yrkade beloppet.

3.1.7 Sammanfattande grunder

SvRF har inte ägt rätt att frånta Tomas Hammar diplomeringen. Beslutet är formellt och materiellt felaktigt. Beslutet har fattats i strid med stadgar och avtal. Därför har Tomas Hammar rätt att få tillbaka diplomeringen.

SvRF har genom det felaktiga beslutet åsamkat Tomas Hammar sjukskrivning och ekonomisk skada bestående i inkomstförlust med angivet belopp och SvRF är skadeståndsskyldigt för den skada som förbundet har åsamkat Tomas Hammar. SvRF har åsamkat Tomas Hammar skada genom en felaktig besvärshänvisning och Tomas Hammar har rätt till ersättning för de ombudskostnader som han drabbades av till följd av den felaktiga besvärshänvisningen.

3.2 SvRF

3.2.1 Inledning

Det hade under många år florerat rykten om Tomas Hammars agerande mot yngre flickor. Många personer ville högljutt att SvRF skulle göra något åt saken. SvRF har inga särskilda sanktioner utanför tävlandet och JU ansåg sig förhindrat att handlägga en fråga som byggde på rykten. För att SvRF ska kunna agera förutsätter det att det finns substans i det som påstås. Uppmaningar att agera framfördes till SvRF under

2016 och mer frekvent, utan att det fanns någon mer substans i påståendena. Alla som lämnade information ville vara anonyma. Ingen kunde lägga fram något riktigt stöd för sina uppgifter. Polisanmälningar nämndes. Påståendena var allvarliga, om en ledare som missbrukade sin position gentemot flickor i beroendeställning till honom. De berättade återkommande om ett otillbörligt beteende från Tomas Hammars sida. SvRF försökte få ut uppgifter gällande de polisanmälningar som nämnts men det gick inte på grund av sekretess och anmälningarna ledde inte till något åtal.

Tomas Hammar var ledamot av SvRF:s tävlingssektion. I juni 2016 hade tävlingssektionen ett möte där Tomas Hammar berättade för en tjänsteman inom SvRF om att han var utsatt för en hetsjakt och ett mediadrev och att det förstörde hans tillvaro. Tjänstemannen frågade Tomas Hammar om det fanns någon substans bakom påståendena och han berättade då om ett snedsteg då han haft sex med en ung flicka en nyårsafton. Tomas Hammar sa att han ångrade sig men rättfärdigade sitt handlande med att flickan var 15 år gammal. Han sa att han hade varit öppen med detta vid alla anställningsintervjuer. Det var emellertid inte korrekt. Tävlingssektionen vidtog inte några konkreta åtgärder. En tid senare, i februari 2017, kom tjänstemannen i kontakt med Ulrika Fåhrens, "Ponnymamman", och hennes blogg. Där berättade en person om en 15-årig flicka som blivit berusad en nyårsafton. Händelsen skulle idag ha betraktats som våldtäkt. Tjänstemannen förstod att det var samma händelse som Tomas Hammar berättat om och insåg att det inte kunde accepteras. Hon gjorde en anmälan till SvRF som lämnades till JU för handläggning. Det var emellertid inte så enkelt för JU som kontaktade Ponnymamman. Hon vägrade att lämna ut namnen på de flickor som hon hade varit i kontakt med och hänvisade till meddelarskydd. Ingen av kvinnorna ville ställa upp enligt Ponnymamman och JU kunde inte få ut polisanmälningarna. Då befann sig JU i den situationen att man skulle ta ett beslut av något slag. Frågan var om man kunde fästa tilltro till Ponnymammans berättelse. Hennes uppgifter var ju väsentligen samstämmiga med den stora mängd brev och anmälningar som hade lämnats anonymt till SvRF. Till slut bestämde sig JU för att fästa tilltro till Ponnymammans uppgifter. Tomas Hammar hade vid den tidpunkten lämnat SvRF:s tävlingssektion och uppdragen som inverkansdomare. Det som fanns

kvar i formell relation mellan Tomas Hammar och SvRF var hans diplomering. JU fattade beslutet då förtroendet för Tomas Hammar var förbrukat.

3.2.2 Medlemskap i SvRF m.m.

Förutsättningar för prövningen av SvRF:s beslut

Såvitt avser yrkandet om upphävande av SvRF:s beslut är SvRF en privat organisation som i sin tur är medlem i Svenska Riksidrottsförbundet. Denna, icke offentliga organisations beslut är inte underkastat allmän domstol.

SvRF:s beslut har inte inneburit någon uteslutning eller kan jämföras med en uteslutning och beslutet hindrar inte Tomas Hammar från att fortsätta utöva hästrelaterad näringsverksamhet.

Medlemskap m.m.

Tomas Hammar är inte medlem i SvRF utan i en ridsportförening som i sin tur är medlem i SvRF. Oavsett detta vitsordas SvRF att han har omfattats av det regelverk som gäller för SvRF, inklusive kompetensbeskrivningen. Det bestrids att diplomeringen är ett avtal mellan SvRF och Tomas Hammar. Om det är ett avtal är det icke tidsbegränsat, löper tills vidare och kan sägas upp. – Uppsägningen gäller omedelbart.

Innehållet i kompetensbeskrivningen vid tiden för beslutet vitsordas.

3.2.3 Påstådda fel gällande det omstridda beslutet

- 1-3. Det bestrids att beslutet var formellt felaktigt. Den bestrids att den återgivna bestämmelsen uttömmande anger förutsättningarna för när en diplomering kan fråntas en tränare. Grunderna för SvRF:s beslut är hänförliga till kompetensbeskrivningen. Den anger syftet med diplomeringen och SvRF:s

värdegrund. Regelverket ska tolkas teleologiskt där särskild vikt tillmäts den ideella organisationens syfte. SvRF verkar för en ridsport som är fri från trakasserier, mobbning och övergrepp. Begreppet ”den sökande” hänför sig till den person som ansöker om att få bli diplomerad. Efter att diplomeringsprocessen har skett ska den sökande fortsätta att uppfylla kriterierna för diplomeringsprocessen. För det fall en sökande erhåller diplomeringsprocessen men senare visas inte längre uppfylla kraven kan den sökande fråntas diplomeringsprocessen. För det fall en sökande erhåller diplomeringsprocessen men det senare framkommer uppgifter om sökanden som, om de varit kända för SvRF, hade inneburit att sökanden inte hade erhållit diplomeringsprocessen, så kan denne fråntas diplomeringsprocessen. SvRF har såväl en rättighet som en skyldighet att ta ifrån en tränare eller ledare dennes legitimation i de fall förtroendet för denne är förlorat. Grunden är, som framgår av beslutet, att förtroendet är förlorat. Det vitsordas i och för sig att SvRF inte inledde eller slutförde något disciplinärt förfarande mot Tomas Hammar innan beslutet togs. Beslutet kunde inte överklagas eftersom det var fråga om ett administrativt beslut. Det bestrids att det innebär att beslutet är formellt felaktigt.

4. Frågan om diplomeringsprocessen var inte en sak som skulle kunna vara tvistig i generell betydelse. Beslutet att frånta Tomas Hammar diplomeringsprocessen bygger på att förtroende för Tomas Hammar inte längre förelåg. SvRF hade förlorat förtroendet för Tomas Hammar som inte längre uppfattades som ett föredöme vad avser etik och moral.

Utredningen kommunicerades, med hänsyn till de drabbade flickornas integritet, endast i valda delar med Tomas Hammar. Han fick tillfälle att bemöta de påståenden som riktades mot honom. Tomas Hammar har vid flera tillfällen dessförinnan konfronterats med uppgifter om olämpligt uppträdande mot underåriga flickor och erinrats om att sådan uppträdande inte är förenligt med SvRF:s värdegrund. De handlingar som kommunicerats till Tomas Hammar före beslutet är de som ingivits tillsammans med stämningsansökan.

5. Det bestrids att beslutet var materiellt felaktigt. Tomas Hammar har under många år misskött sig mot främst unga kvinnor innefattande sexuella övergrepp/utnyttjande och gränsöverskridande och olämpligt agerande. Tomas Hammar är inte något föredöme vad gäller etik och moral. Han var inte heller det vid ansökningstillfället, dock att han då illojalt valde att undanhålla sådan information för SvRF. En av SvRF diplomerad tränare ska uppfylla dessa krav varje dag som vederbörande utbildar ungdomar under sin diplomerings.

3.2.4 Felaktig besvärshänvisning

Det vitsordas att besvärshänvisningen till RIN var felaktig.

3.2.5 Skadeståndsskyldighet

SvRF:s beslut har inte orsakat Tomas Hammar någon ersättningsgill skada i form av begränsningar i hans möjligheter till förvärvsinkomst. Det saknas adekvat kausalitet mellan SvRF:s beslut och den påstådda skadan. För det fall skada skulle anses föreligga på grund av SvRF:s beslut gör SvRF gällande att det föreligger konkurrerande skadeorsaker. Tomas Hammar har inte vidtagit skadebegränsande åtgärder. Det bestrids att beslutet orsakat sjukdom hos Tomas Hammar.

SvRF vitsordar att Tomas Hammar försörjt sig på heltid inom ridsporten under de senaste åren. Det bestrids att Tomas Hammar var rankad som nr 1 i Sverige bland tränare. Det bestrids att SvRF haft för avsikt att skada Tomas Hammar. SvRF tog genom sitt beslut ansvar för en trygg miljö för ungdomar. Det bestrids att SvRF:s beslut vållat Tomas Hammar sjukdom. Det vitsordas att Tomas Hammar togs bort från SvRF:s tävlingsdatabas över sökbara tränare. SvRF känner inte till den s.k. Tränarportalen. Det bestrids att Tomas Hammars samtliga uppdrag som tränare upphörde i samband med SvRF:s beslut. Beslutet innebar inte något yrkesförbud för Tomas Hammar.

Strax efter beslutet sändes SVT:s program Dold. I detta program presenterades en stor del av Tomas Hammars beteenden gentemot unga kvinnor. Programmet var starkt kritiskt mot Tomas Hammars beteende och även kritiskt mot att idrottsvärlden inte reagerat tidigare. Programmet var inte föranlett av SvRF:s beslut. Det var ingen tvekan om att det handlade om Tomas Hammar. Programmet fick stor spridning och kan starkt ha bidragit till Tomas Hammars senare ekonomiska problem. Hans påstådda ekonomiska problem bottnar med största sannolikhet i hans misskötsamhet som med anledning av TV-programmet blev allmänt känt.

Parallellt med TV-programmet fanns en blogg, Ponnymamman, där Tomas Hammars beteenden beskrevs. Författaren anmäldes Ulrika Fåhreus för förtal, men anmälan ledde inte till åtal. Denna blogg kan också ha påverkat efterfrågan på Tomas Hammars tjänster.

Besvärshänvisningen

JU tvekade lite i fråga om överklagandehänvisningen. JU ansåg det inte vara av godo att ha ett beslut som inte kunde överprövas och resonerade så att det skulle vara sämre att beröva Tomas Hammar möjligheten att överklaga än att hänvisa Tomas Hammar till RIN och låta RIN avgöra frågan. Det var något positivt för Tomas Hammar. Det visade sig sedan att det inte gick att överklaga beslutet. Det ska noteras att det inte behövs någon juridisk expertis för att överklaga denna typ av beslut och framför allt kan man vid en prövning i RIN inte få ersättning för kostnader för ombudsarvode.

Det bestrids att besvärshänvisningen till RIN orsakat Tomas Hammar skada. Besvärshänvisningen lämnades för att, i ett oklart rättsläge, inte beröva Tomas Hammar möjligheten att få tillgång till effektiva rättsmedel. En erfaren advokat borde också snabbt ha upptäckt den felaktiga besvärshänvisningen.

3.2.6 Skada

Det bestrids att Tomas Hammar haft de angivna inkomsterna. Om han haft dessa har de inte bottnat endast i hans diplomering som B-tränare. Det bestrids att ett bruttobelopp utgör ersättningsgill skada. Från den påstådda erhållna ersättningen ska, efter att kostnader i rörelsen dragits av, även dras av såväl egenavgifter som inkomstskatt. Det bestrids att Tomas Hammar har rätt till ersättning för utebliven arbetsinkomst under period som han varit sjukskriven. Det bestrids att Tomas Hammar kommer att ha framtida förluster grundat på SvRF:s beslut.

SvRF vitsordar inte ombudskostnaden i samband med överklagandet.

3.2.7 Sammanfattande grunder

SvRF har haft en rätt och en skyldighet att i barns och ungdomars intresse återta Tomas Hammars diplomering. Tomas Hammar uppfyllde vid tiden för ansökan om diplomering inte kriterierna för tilldelning av diplomering. Han förteg information av väsentlig betydelse och erhöll därför diplomering på oriktiga grunder. Det finns en anmälan mot Tomas Hammar som hanterats formellt i JU i den ordning som ska ske. Anmälan om Tomas Hammars agande har utretts av JU i enlighet med gällande ordning och JU har haft rätt att göra den utredningen.

Beslutet om frångående av Tomas Hammars diplomering är materiellt korrekt. Tomas Hammar har inte uppfyllt kravet på allmän lämplighet som alltid föreligger. Han uppfattas inte inom ridsporten som ett föredöme inom etik och moral.

SvRF:s relation med Tomas Hammar vilar på föreningsrättslig grund, inte avtalsrättslig. Om det skulle vara så är avtalet under alla förhållanden uppsägningsbart, gäller omedelbart och beslutet är inte skadeståndsgrundande.

SvRF är en privat organisation som bedriver ideell verksamhet och är medlem i Riksidrottsförbundet. SvRF är inte en offentlig organisation som är underkastad allmän domstols beslut och fråga kan inte prövas i allmän domstol.

SvRF har inte åsamkat Tomas Hammar någon ersättningsgill skada. Beslutet om frångående av diplomeringen har inte inneburit något yrkesförbud och har inte påverkat hans möjligheter negativt att utöva sitt yrke. Om det finns en skada föreligger konkurrerande skadeorsaker. Tomas Hammar har själv bidragit till skadan om det finns en sådan. Den skada som Tomas Hammar gjort gällande är inte adekvat kausal till SvRF:s beslut att återkalla hans diplomering.

Den felaktiga besvärshänvisningen har inte åsamkat Tomas Hammar någon skada.

4. BEVISNING

Parterna har åberopat skriftlig bevisning. På begäran av SvRF har rätten tagit del av ett filmavsnitt från SVT:s serie Dold och ett utdrag ur ett avsnitt av TV-programmet Babel.

På begäran av Tomas Hammar har förhör under sanningsförsäkran hållits med honom och vittnesförhör med Sven Rosén, Kjersti Nielsen, Ann-Charlotte Larsson, Gabriela Nyström Tidblom, Mats Franzén, Kristina Carlbaum, Malin Bentzer, Martina Ardenmark, Maria Carlsson, Caroline Blomsten och Maria Strömberg.

På begäran av SvRF har vittnesförhör hållits med Ulrika Fåhreus, Susanne Hall, Eva Sunnanväder, Maria Sånesson, Mikaela Sandström, Andrea Barth, Kicki Ronnerberg, Pernilla Josefsson, Eva Ulf, Ulf Brömster, Markku Söderberg och Axel Humlesjö. Vidare har på förbundets begäran vittnesförhör hållits med sakkunnige Krister Malmsten.

5. DOMSKÄL

5.1 Skadestånd för tid efter dom

Tomas Hammars yrkande om skadestånd på grund av inkomstförlust innefattar även skadestånd för tid efter tingsrättens dom fram till och med det datum som domen vinner laga kraft. Tomas Hammar har beretts tillfälle att yttra sig över förutsättningarna för tingsrätten att ta upp hans talan till prövning i denna del. Han har anfört att yrkandet avser tid efter annan återkommande fullgörelser, att merparten av dessa är förfallna och att det därför finns förutsättningar att pröva yrkandet i sin helhet.

Som huvudregel gäller att en talan om förpliktande för en svarande att fullgöra något inte kan tas upp till prövning om tiden för fullgörelse inte har inträtt när målet avgörs. I 13 kap. 1 § 1-5 rättegångsbalken regleras undantag från denna huvudregel i fall där lagstiftaren har bedömt att käranden har ett beaktansvärt intresse av att få sin talan prövad trots att tiden för fullgörelse inte inträtt när målet avgörs. Undantag enligt paragrafens första punkt får göras om fråga är om tid efter annan återkommande fullgörelser, som inte beror av redan lämnat eller framtida vederlag eller som på grund av redan lämnat vederlag utgår som pension eller livränta, och någon av dem är förfallen. Vad Tomas Hammar anfört som skäl för att hans skadeståndstalan ska kunna tas upp till prövning såvitt avser belopp som förfaller till betalning efter tingsrättens dom anknyter närmast till denna punkt. Även om Tomas Hammar formulerat sina yrkanden som återkommande prestationer är det emellertid endast ett sätt att framställa kravet och kan inte jämföras med sådana periodiska prestationer som omfattas av bestämmelsen. På grund härav och då inte heller något av de övriga undantag som regleras i 13 kap 1 § rättegångsbalken är tillämpligt, ska Tomas Hammars talan i denna del avvisas.

5.2 Upphävande av SvRF:s beslut

SvRF har bestritt att Tomas Hammar är medlem i SvRF med hänvisning till att han är medlem i en ridsportförening som i sin tur är medlem i SvRF. Oavsett hur det förhåller sig härmed är parterna ense om att han har omfattats av det regelverk som gäller för SvRF, inklusive kompetensbeskrivningen. Eftersom SvRF är en ideell förening är det enligt rättspraxis inte självklart att ett av förbundet meddelat beslut om indragning av diplomering kan upphävas av domstol genom en materiell prövning av dess riktighet. Däremot är det helt klart att det saknas hinder för domstol att i sak överpröva beslutet i formellt hänseende (se bl.a. Högsta domstolens avgörande i NJA 1990 s 687).

Tomas Hammar har inledningsvis gjort gällande att SvRF beslutat om indragning enligt en grund som enbart är hänförlig till kriterier för sökande av diplomering, dvs. att en ”sökande inom ridsporten ska uppfattas som ett föredöme inom etik och moral”. Oavsett hur dessa begrepp ska förstås i sammanhanget framstår det som uppenbart att kompetensbeskrivningen inte kan tolkas så att det kravet därefter inte gäller och att det således i och för sig skulle kunna utgöra en, i vart fall övergripande, grund för indragning av en diplomering. SvRF kan därför inte anses ha begått något formellt fel i detta avseende.

I kompetensbeskrivningen stadgas som redovisats i avsnitt 3.1.2 ovan att en person som ”efter allvarlig förseelse varit föremål för disciplinär bestraffning av förbundet, Riksidrottsförbundet eller Allmän domstol [ej kan] antagas till utbildning eller prov, och [...] efter beslut av Ridlärar/Tränarrådet kan frångävas sin diplomering”. Några andra uttryckliga forskrifter som reglerat förutsättningarna för indragning av Tomas Hammars diplomering finns inte. Bestämmelsens ordalydelse är klar. Om en diplomering kunde dras in även utan att ha föregåtts av något av de förfaranden som nämns, skulle bestämmelsen vara meningslös, vilket inte kan ha varit avsikten. Utformningen av bestämmelsen torde snarare syfta till att ge ett mått av rättssäkerhet om fråga uppkommer om indragning av en diplomering.

Det finns också omständigheter som talar för ett behov av en rättssäker prövning när en sådan fråga aktualiseras. Inledningsvis står det klart att Tomas Hammar, i likhet med andra inom ridsporten, har livnärt sig som professionell ridsporttränare. Av utredningen i målet framgår visserligen att det inte är något krav för att få verka som ridsporttränare att ha en diplomering. Det har emellertid också framkommit att en diplomering är ett bevis på tränarens kompetens och därmed kan ha betydelse för förutsättningarna att bedriva verksamhet som tränare. Även om en person kan verka som tränare utan diplomering torde det också vara av större betydelse för en professionell tränare att förlora diplomeringen i ett beslut som tillkännages, inte minst på de grunder som förekommer i målet, än att verka som tränare utan diplomering. Till detta kommer att det ifrågavarande beslutet, vilket både SvRF och Tomas Hammar fick erfar, inte kunde överprövas av RIN. Det kan tilläggas att det i och för sig inte finns någon motsättning mellan den beskrivna regeln och vad SvRF anfört om en rätt och i vissa fall skyldighet att dra in en diplomering om det inte längre finns förutsättningar för denna. En annan sak är att SvRF då måste följa sitt eget regelverk. Av betydelse i sammanhanget är också vad som framkommit om att SvRF är ett nationellt idrottsförbund med ett kansli med anställda tjänstemän. Det är således en verksamhet som bedrivs professionellt. SvRF har vetskap om att tränare arbetar yrkesmässigt inom ridsporten och därvid använder diplomeringen i näringsverksamheten och det måste stå klart för SvRF att en indragning av diplomering på felaktiga grunder kan vålla ekonomisk skada.

Det anförda talar för att grundläggande krav bör kunna ställas på tydlighet och förutsebarhet i de regler som förbundet självt har ställt upp för indragning av en diplomering. Mot den bakgrunden finner tingsrätten att, med den utformning som regelverket hade vid tiden för beslutet, reglerna inte kan tolkas på annat sätt än att en indragning av en diplomering endast kunde ske efter allvarlig förseelse som varit föremål för disciplinär bestraffning av förbundet, Riksidrottsförbundet eller ett avgörande i allmän domstol. Det är ostridigt i målet att SvRF fattade sitt beslut utan att det hade föregåtts av något sådant förfarande. SvRF har därigenom begått ett formellt fel som inneburit en sådan brist i förfarandet att beslutet inte kan anses ha tillkommit i

behörig ordning. Tomas Hammars yrkande om upphävande av beslutet ska därför bifallas. Med denna bedömning saknas det skäl för tingsrätten att gå in på frågan om det fanns sakliga skäl för beslutet, dvs om det finns skäl för upphävande av beslutet på materiell grund.

5.3 Skadeståndsskyldighet

5.3.1 Beslutet om indragning

Tomas Hammar har bevisbördan för såväl påstådd skada som att det föreligger adekvat kausalitet mellan SvRF:s beslut om indragning och skadan. Det beviskrav som gäller för tvistemål i allmänhet innebär att Tomas Hammar har att styrka sina påståenden. Detta gäller också som utgångspunkt frågan om orsakssambandet mellan SvRF:s handlande och den av Tomas Hammar påstådda skadan. Vid invändningar om konkurrerande skadeorsaker gäller emellertid att bevisskyldigheten ska anses fullgjord om det i betraktande av samtliga i målet förekomna omständigheter framstår som klart mera sannolikt att orsaksförloppet har varit det som den skadelidande har påstått än att något av de sakförhållanden som motparten har åberopat har utgjort skadeorsaken (se bl.a. NJA 1991 s. 481).

Tingsrätten har uppfattat det så att den påstådda inkomstförlusten är baserad på dels en minskning av uppdragen inom ramen för den enskilda firman, dels att Tomas Hammar på grund av SvRF:s beslut, inte kunnat få någon ny anställning. Tomas Hammar har beräknat den påstådda inkomstförlusten med utgångspunkt från de inkomster han hade från anställning och i enskild firma under åren 2014-2016. Av utredningen i målet framgår emellertid att Tomas Hammar avslutade anställningsförhållandet (som verksamhetschef i Helsingborgs Fältrittklubb) redan i februari 2016 genom att han sade upp sig själv. Vid tiden för det omstridda beslutet hade Tomas Hammar inte någon anställning sedan en längre tid tillbaka. Oaktat detta framgår att hans inkomster även i näringsverksamheten efter 2016 minskat förhållandevis kraftigt.

Tomas Hammars påstående om att det är SvRF som orsakat honom inkomstförlust stöds av hans egna uppgifter under sanningsförsäkran, i vilka han bekräftat vad han anfört sakframställningsvis. De av Tomas Hammar åberopade deklarationsuppgifterna har bekräftats av ekonomiske konsulten Sven Rosén. Gabriela Nyström Tidblom, som vid den aktuella tiden var aktiv i Helsingborgs Fältrittklubb, har bl.a. berättat att Tomas Hammars träningar vid klubben fortsatte efter Ulrika Fåhreus blogginlägg, men att det pågick en "häxjakt" som styrelsen inte kunde stå emot och att Tomas Hammar blev sjukskriven efter beslutet om indragning av diplomeringen och att han då inte kunde fortsätta med träningarna längre. Mats Franzen, tidigare ordförande i Båstad ridklubb där Tomas Hammar hade uppdrag efter att han avslutat sin anställning i Helsingborg, har beskrivit att styrelsen inledningsvis stod bakom Tomas Hammar men att ridklubben tog honom ur tjänst temporärt och, efter att SvRF meddelat sitt beslut, avslutade relationen till Tomas Hammar. Flera av de övriga vittnen som hörts på Tomas Hammars begäran, bl.a. Kristina Carlbaum, Malin Bentzer, Martina Ardenmark, Maria Carlsson och Ann-Charlotte Larsson, som alla är eller har varit verksamma inom ridsporten i olika föreningar och i olika delar av landet, har relativt samstämmigt gett stöd åt Tomas Hammars uppgifter med innebörd att SvRF:s beslut medförde att hans förutsättningar att verka som tränare upphörde helt eller i vart fall minskade kraftigt eftersom han inte accepterades som tränare hos klubbar eller på ridsportanläggningar. Kjersti Nielsen har berättat att hennes dotter tränade för Tomas Hammar men att efter det att Tomas Hammar förlorade diplomeringen nästan ingen ville träna längre för honom. Maria Strömberg, som berättat att hon anordnat träningar tillsammans med Tomas Hammar, har i huvudsak lämnat motsvarande uppgifter, dock att hon även har beskrivit att bokningar minskade redan i samband med Ulrika Fåhreus blogginlägg, för att sedan upphöra helt efter SvRF:s beslut. Att Tomas Hammar inte fick fortsatt tillgång till ridanläggningar på grund av SvRF:s beslut stöds också av det mejl från Skabersjö Ryttarförening som åberopats av honom. Flera av vittnena har också beskrivit att SvRF:s beslut var avgörande för Tomas Hammars hälsa. För att så var fallet talar också den omständigheten att Tomas Hammar blev inlagd på sjukhus och sjukskrevs på grund av depression med akut krisreaktion kort tid efter beslutet.

SvRF har å sin sida har gjort gällande att Tomas Hammars påstådda inkomstförlust orsakats av egen misskötsamhet som uppmärksammas av Ulrika Fåhrens i hennes bloggartikel och blivit allmänt känt genom TV-programmet Dold. Av utredningen i målet framgår att SvRF:s beslut föregicks av en anmälan som upprättades av förbundets tjänsteman Andrea Barth, med anledning av bl.a. de uppgifter som Ulrika Fåhrens hade lämnat i sin bloggartikel och uppgifter som lämnats av olika personer direkt till SvRF. Det har framkommit att det var känt inom ridsportkretsar att den i Ulrika Fåhrens artikel benämnda tränaren "Pelle" och att den i TV-programmet Dold beskrivna tränaren var Tomas Hammar. De uppgifter som framförs i TV-programmet Dold om ett långvarigt mönster av otillbörligt utnyttjande av unga flickor i sexuellt syfte genom positionen som tränare och till viss del om ageranden som utgör brott, är sammantaget mycket allvarliga. Journalisten Axel Humlesjö har uppgett att arbetet med programmet pågick under fyra månader och att de hade kontakt med ett hundratal personer i samband med inspelningen. Axel Humlesjö har beskrivit att arbetet ledde fram till att de hade solida berättelser från tio kvinnor som vid tiden för händelserna hade varit mellan 15 och 18 år gamla och vars uppgifter fick stöd av annat såsom sms och uppgifter från anhöriga. Vid den tidpunkt då programmet sändes hade Tomas Hammar blivit intervjuad och måste således ha varit väl medveten om att TV-programmet skulle komma att sändas och om dess huvudsakliga innehåll.

Mot bakgrund av den anmälan till SvRF som hade gjorts, Ulrika Fåhrens bloggartikel och inte minst innehållet SVT-programmet Dold, är det uteslutet att SvRF, om förbundet inte hade fattat beslutet om indragning av Tomas Hammars diplomering, inte skulle ha agerat på något annat sätt i syfte att värna barns och ungdomars intressen och försäkra sig om att förbundets värdegrund upprätthölls. Det är också enligt tingsrättens mening i hög grad sannolikt att, om nu förbundet inte hade meddelat beslutet, de ridsportklubbar som är anslutna till SvRF skulle agerat på egen hand med påföljd att Tomas Hammars förutsättningar att verka hos klubbarna skulle ha förhindrats eller i vart fall kraftigt minskat.

Mot bakgrund av de mycket allvarliga anklagelserna mot Tomas Hammar, omfattningen av den påstådda misskötsamheten och spridningen av dessa uppgifter blir den samlade bedömningen att det i betraktande av samtliga i målet förekomna omständigheter inte framstår som klart mera sannolikt att den av Tomas Hammar påstådda inkomstförlusten orsakats av SvRF:s beslut än att det orsakats av Ulrika Fåhrens bloggartikel och det av SVT producerade programmet Dold.

Tomas Hammar har gjort gällande att SvRF under alla förhållanden i samverkan med Ponnymamman och TV-programmet Dold har förorsakat Tomas Hammar skadan och sjukskrivningen i den mån att SvRF är solidariskt skadeståndsskyldigt med dem till yrkat belopp. Tingsrätten finner därvid att redan med utgångspunkt från Tomas Hammars egna uppgifter i målet utredningen inte ger stöd för att vare sig Ulrika Fåhrens eller SVT orsakat honom sjukskrivning, dvs. personskada. Tomas Hammar har ju gjort gällande att träningarna fortsatte även efter bloggartikeln och SVT-programmet sändes först efter det att Tomas Hammar blev sjukskriven. I den utsträckning Tomas Hammars påstådda skada inte är hänförlig till sjukskrivningen, är den en ren förmögenhetsskada i skadeståndsrättslig mening. Det finns inte något avtalsförhållande mellan Tomas Hammar å ena sidan och Ulrika Fåhrens respektive SVT, å den andra sidan. Det har inte heller gjorts gällande brott från deras sida (jfr. 1 kap. 2 § skadeståndslagen). Det anförda innebär att det inte finns något vållande från vare sig Ulrika Fåhrens eller SVT och dessa omständigheter skulle därmed i skadeståndsrättsligt hänseende vara att jämställa med kasuella betingelser. Enligt vad som får uppfattas som en huvudregel i rättspraxis, gäller att skadeståndsskyldighet inte följer vid vållande i de fall där en annan kasuell omständighet har varit en tillräcklig betingelse för skadan (se NJA 1950 s 650). På grund av det anförda finner tingsrätten att det inte heller finns förutsättningar att bifalla Tomas Hammars skadeståndsyrkande gentemot SvRF på den grunden att förbundet skulle vara solidariskt skadeståndsskyldigt med annan för den påstådda skadan.

Sammanfattningsvis bedömer tingsrätten således att Tomas Hammar inte har lyckats visa påstått orsakssamband mellan SvRF:s beslut och den av honom angivna inkomstförlusten.

Även med utgångspunkt från att Tomas Hammar skulle kunna visa erforderligt orsakssamband förutsätter emellertid en rätt till skadestånd att Tomas Hammar också kan visa att han faktiskt har orsakats en inkomstförlust. Som redovisats ovan hade han redan 2016 avslutat den anställning som tagits med i beräkningen av påstådd inkomstförlust. Vad sedan gäller den enskilda firman framgår av deklarationsuppgifterna att rörelsen, bortsett från inkomståret 2014, då rörelsen hade ett överskott om 40 000 kr, därefter hade årliga underskott under 2015 och 2016 med 30 000 kr respektive 260 000 kr. Sammantaget leder det till slutsatsen att Tomas Hammar under alla förhållanden inte har visat att han haft någon inkomstförlust. Vad han anfört om att rörelsekostnaderna i verksamheten understiger de skulder som han ådragit sig föranleder inte någon annan bedömning.

5.3.2 Felaktig besvärshänvisning

Tomas Hammar överklagade SvRF:s beslut i enlighet med den fullföljdshänvisning som SvRF lämnade honom i det aktuella beslutet. RIN avvisade överklagandet på den grunden att det aktuella beslutet såsom ett övrigt beslut enligt 15 kap. 3 § i Riksidrottsförbundets stadgar inte kunde överprövas av RIN.

Med hänsyn till betydelsen av beslutet har det varit befogat av Tomas Hammar att anlita ombud i samband med överklagandet. Det förhållandet att han inte kunde få ersättning för rättegångskostnader i ett eventuellt förfarande i RIN har inte någon betydelse för frågan om han vållats ombudskostnad eftersom han inte fick någon prövning i RIN. Den kostnad som han kan ha haft blev ju därmed onyttig. Det förhållandet att Tomas Hammar, genom sitt ombud, inte uppmärksammade att det inte var möjligt att överklaga beslutet, kan inte anses ha varit oaktsamt. Att rättsläget må ha varit oklart för SvRF kan inte heller leda till slutsatsen att Tomas Hammar inte skulle

kunna vara berättigad till skadestånd för ombudskostnad. Det anförda leder till slutsatsen att Tomas Hammar är berättigad till skadestånd för den kostnad som SvRF kan ha vållat honom genom den felaktiga besvärshänvisningen.

SvRF har emellertid inte vitsordat att Tomas Hammar haft den angivna kostnaden. Tomas Hammar har visserligen bekräftat kostnaden i förhör under sanningsförsäkran och att han haft en sådan stöds också av att de i målet ingivna handlingarna i RIN:s ärende. I avsaknad av faktura och betalningsinformation kan emellertid Tomas Hammars skada i form av ombudskostnad inte anses styrkt. Tomas Hammars talan kan därför inte bifallas i denna del.

5.4 Rättegångskostnader

Av 18 kap. 4 § rättegångsbalken följer att när det i ett mål förekommer flera yrkanden och parterna vinner och förlorar ömsom, rätten kan kvitta kostnaderna eller tillerkänna endera parten jämkad ersättning för rättegångskostnad, om inte kostnaderna i målet kan särskiljas. Rätten bör så långt det är möjligt försöka göra en uppskattning av hur kostnaderna i målet fördelar sig på de frågor som har prövats och därefter fördela kostnadsansvaret med beaktande av vem som kan sägas ha vunnit beträffande olika frågor (se NJA 1979 s. 567). Tomas Hammar har vunnit målet dels avseende preliminärfrågor om avvisning på grund av rättegångshinder, dels i sak i fråga om upphävande av SvRF:s beslut. SvRF har å sin sida vunnit målet såvitt gäller skadeståndsskyldighet. Tyngdpunkten i Tomas Hammars bevisning har legat på frågan om skadeståndsskyldighet. SvRF:s bevisning har i huvudsak varit inriktad på frågan om SvRF:s rätt att frånta Tomas Hammar diplomeringen. Tingsrätten bedömer att kostnaderna i målet uppskattningsvis fördelar sig så att ansvaret för rättegångskostnaderna, med tillämpning av 18 kap. 4 § rättegångsbalken, bör fördelas så att vardera parten får stå sin rättegångskostnad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-02). Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 28 december 2020.

Karl-Åke Persson

Peter Andersson

Linnea Backman

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se